

Verkondiging 18 augustus 2024 – Jesaja 35 en Marcus 7: 31-37

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Soms kan een gevoel van geluk je overvallen. Vorige week maandag liep ik 's morgens vroeg door een park in Liverpool en opeens was het er: een warm gevoel dat zich van binnen van je meester maakt. Een stemming waarvan je blij wordt.

Dat gevoel kun je niet oproepen, heb je niet in je macht. Het overkomt je, overvalt je. Natuurlijk zijn er altijd wel omstandigheden die aan dat gevoel bijdragen. Het was een mooie ochtend dat ik daar liep: droog, een beetje zon en lekkere temperatuur. Wij hadden ook een aantal goede vakantieweken achter de rug en dat speelde natuurlijk ook mee.

Aan dat gevoel moest ik terugdenken bij de verhalen van vandaag. Waarmee is het te vergelijken wat die schrijver van dat gedeelte van Jesaja voelt? Wat die dove man die genezen wordt, meemaakt? Hoe die omstanders die bij het wonder aanwezig zijn, het beleven? Misschien lijkt het op dat geluksgevoel, een ervaring van heelheid in een niet volmaakte wereld. Dat het bestaan voor even perfect voelt.

Dat dat geluksgevoel te vergelijken is met wat in de verhalen ervaren wordt, betekent niet dat het er mee samenvalt. Het gevoel van geluk is dankbaar zijn met wat je hebt. In de verhalen gaat het over God en over hoe Hij aanwezig is en handelt. Daarmee hangen de gevoelens samen.

Juichende woorden zijn waarmee het gedeelte uit Jesaja opent en het zet de toon voor het geheel: 'De woestijn zal zich verheugen, de dorre vlakte vrolijk zijn, de wildernis zal jubelen en bloeien, welig bloeien als een lelie, jubelen en juichen van vreugde.' Een uitbundig beeld is het. Alles doet mee, heel de schepping. De woestijn, de wildernis. Vrolijk en blij. Een en al gezang.

De aanleiding tot dat gejuich is waarschijnlijk de terugkeer van de bevolking van Juda – dat was een koninkrijk rond Jeruzalem - uit Babel. Tientallen jaren eerder waren zij weggevoerd door de Babyloniërs, weg van hun vaderland. De Babyloniërs werden overwonnen door de Perzen – zo gaat het met wereldrijken. Opgaan, blinken en verzinken. De koning van de Perzen gaf volken toestemming om weer terug te keren naar waar ze vandaan kwamen, zo ook aan de inwoners van Juda. Ze mochten op weg naar Jeruzalem om daar de stad en ook de tempel te herbouwen. Er was de mogelijkheid van herstel, vernieuwing.

Dat besluit van de koning zorgt bij de schrijver voor een ongekend geluksgevoel. Wat ziet de wereld er anders uit! Voor even is er een volmaakte wereld! Met woorden en beelden probeert hij dat gevoel te vangen: de blinden worden de ogen geopend, de oren van de doven ontsloten, verlamden zullen springen als herten, de mond van stommen zal jubelen. Een nieuwe wereld, een ander bestaan!

Wat dan opvallend is dat dat politieke besluit dat voor die vreugde zorgt, niet speelt in het verhaal. Voor de schrijver gaat het niet over besluiten van aardse machthebbers. Over

toeval of speling van het lot; soms heb je pech en word je weggevoerd en soms heb je geluk en mag je weer terugkeren. Voor hem draait het om God, om Zijn handelen. Zo kijkt hij naar de situatie. De Heer zorgt voor die ervaring van herstel, van heelheid. Dit gaat boven het wereldse gebeuren uit. Er is de ervaring van het koninkrijk van God, van het handelen van Heer.

Die ervaring, dat gevoel is er ook in het andere verhaal dat gelezen is, die genezing van die doofstomme man. De mensen grijpen terug op die woorden van Jesaja om hun gevoel te omschrijven, hun verbazing onder woorden te brengen. Het is zo wonderlijk. Hoe God aanwezig is en handelt in Jezus. 'Alles wat Hij doet is goed,' zeggen ze, 'zelfs doven laat Hij horen en stommen laat Hij spreken.'

Er zijn veel verhalen over Jezus die zieken geneest, maar deze gebeurtenis heeft zijn eigen, bijzondere kanten. Bij Jezus wordt een man gebracht die doof was en gebrekkig sprak. In de voorbereiding las ik een artikel waarin vanuit het perspectief van doven en slechthorenden naar dit verhaal werd gekeken. Diegene legt de vinger bij dat die man naar Jezus toe geleid wordt. Anderen namen hem bij de hand. Daar zit zorg in van die mensen, maar voor de man die doof is, was het mogelijk ook ongemakkelijk, omdat hij niet wist wat er ging komen.

Jezus neemt de man apart, weg van de mensen. Vaak hoor je van mensen die slechthorend zijn, dat grote groepen lastig zijn door al het lawaai. Een op een is beter. Jezus komt tegemoet aan die behoefte. Hij past zich nog verder aan in het gebruik van gebaren: raakt de oren aan van de man en ook zijn tong. Zelfs het woord 'Effata!' dat Jezus spreekt, zou je als een handreiking kunnen zien – ik ben daar zelf wel wat twijfelend over. Het blijkt makkelijker te liplezen zijn dan het Griekse woord voor 'Ga open.'

Er is iets anders dat mij opviel in dit verhaal. Wij horen: '[Jezus] sloeg zijn blik op naar de hemel, zuchtte diep.' Dat zuchten... Wat is het: boosheid, verdriet, meeleven, een teken van gebed? In een ander verhaal, kort hierna door Marcus verteld, zucht Jezus ook: daar is het een teken van het verschil van hoe het wereld is en hoe die hoort te zijn. Het onvolmaakte tegenover geheelde. Zo hoor ik hier ook die zucht: Jezus keek naar de hemel, zuchtte – zo hoort het niet te zijn – en zei: 'Word geopend.' En opeens... breekt daar Gods wereld door. Er is dat moment van heelheid, van herstel. En maakt zich een ongekend geluksgevoel zich meester van de omstanders. Het gebeuren tilt hen op, verlicht hen.

Aan wat ze meemaken, geven ze betekenis. Nee, wat hier gebeurt, deze genezing, dat is geen toeval of speling van het lot. Dit is het handelen van God in Jezus. Hij zorgt voor dat moment van heelheid. Gods wereld breekt baan en komt tot uiting in wat Jezus doet.

Een gevoel van geluk maakt zich meester van de schrijver van Jesaja, van de mensen die genezing meemaken. Het komt op als reactie op een ervaring van een nieuwe, andere wereld die opeens tevoorschijn komt. Van Gods handelen die voor een moment van heelheid zorgt. In die genezing van die man door Jezus zien de mensen dat terug. Gods tijd is gekomen!

Vandaag horen wij deze beide verhalen. Die ervaringen zijn niet op papier gezet als een vorm van verslag, van dit en dit is toen gebeurd. Dat het ons in staat stelt op een afstandelijke manier ernaar te kijken. Nee, ze zijn opgeschreven en doorgegeven in het geloof en de overtuiging dat wat er verteld wordt, steeds weer en ook nu nog die ervaring kan zijn, die ervaringen van heelheid, van Gods handelen in het hier en nu.

Dat vraagt wel om een manier van kijken, want een geluksgevoel kun je wel hebben bij je persoonlijke situatie, door een goede vakantietijd die je hebt gehad, door de dankbaarheid die je ervaart voor wat het leven je gegeven heeft, door de liefde en zorg die je van kinderen en kleinkinderen krijgt. Als je het groter bekijkt, naar het wereldgebeuren kan zuchten passender voelen. Misschien is het bij je eigen leven ook zo. Dat je voelt: dit is toch niet zoals het hoort te zijn. Altijd is er wel een plek op aarde waar geweld heerst. Oorlogen, dreigingen, steekpartijen. Daarnaast zijn er de blijvende zorgen om een veranderd klimaat. Zo zijn er veel meer dingen te noemen.

Maar met al die zorgen verschilt onze tijd niet met die van Jesaja of met de dagen dat Jezus' leven. Ook toen was er geweld; Jezus' eigen bestaan was er voorbeeld van. Veel mensen leefden in zorgen en toch werden die momenten van Gods handelen gezien en ervaren. Werd in Jezus Gods aanwezigheid opgemerkt, dat in Hem Gods koninkrijk zichtbaar werd. Zo is het ook in onze tijd te zien, op te merken. Als een periode waarin God handelt.

Een voorbeeld daarvan kwam ik tegen op vakantie. Op de terugreis zijn wij langs de kathedraal van Coventry gereden. Coventry is in de Tweede Wereldoorlog zwaar gebombardeerd en van de oude kathedraal staat niet meer dan de buitenmuren en de toren: de rest is in vlammen opgegaan. Wat zo bijzonder is dat de gemeenschap daar het als roeping ervaren heeft om op te komen voor vrede en verzoening. Niet haat heeft het laatste woord, maar herstel. In degenen die omslag hebben gemaakt en anderen daarin mee hebben genomen, zie ik Gods handelen. Een overwinning van Gods koninkrijk op de donkerte en duisternis. Hoe heelheid de overhand neemt. Vanuit Coventry heeft zich een beweging verspreid, verder over Europa. Met een gebed om vrede en verzoening.

Zo zijn er meer verhalen te vertellen, misschien hebt u eigen ervaringen waarin u iets herkende van God en Zijn betrokkenheid op ons. Dat een gebed verhoord werd. Dat iemand net je pad kruiste op het moment dat je het nodig had. Je kunt het altijd wegwuiven als toeval, maar met de ogen van het geloof krijgt zij een andere kleur en een andere klank, die van Gods aanwezigheid in ons bestaan.

Misschien moeten wij die ervaringen die wij hebben, meer met elkaar delen. Ze kunnen stimuleren, kunnen helpen. Ze kunnen de somberte doorbreken die er soms kan zijn over de wereld en ook over de kerk. Afgelopen week heb ik een stukje teruggekeken van een film, de avondmaalsgasten van Ingmar Bergman. Het is een sombere film over een predikant die het niet meer ziet zitten. Echt blij word je er niet van. Dat ik weer opgezocht had, komt door het slot. De film sluit af met woorden uit Jesaja. De predikant, nadat hij lang heeft gepiekerd of hij de dienst wel zal leiden, opent het samenzijn met: 'Heilig, heilig, heilig is de HEER van de hemelse machten. Heel de aarde is vervuld van zijn majesteit.' Dan eindigt de film. 'Heel de aarde is vervuld van Zijn majesteit.' Dat is een prachtig perspectief. Daarvan moeten wij wel iets kunnen ontdekken.

Een gevoel van geluk, je hebt het niet in de macht. Het overkomt je, overvalt. Er zijn wel dingen die eraan meewerken. Ervaringen, verhalen die je met blijdschap vervullen, zoals die van vandaag: 'De woestijn zal zich verheugen, de dorre vlakte vrolijk zijn, de wildernis zal jubelen en bloeien, welig bloeien als een lelie, jubelen en juichen van vreugde.'

Amen